

**การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3**
**Self-Performance a Good Role Model of School Administrators
Under of Sisaket Primary Educational Service Area Office 3**

สายชน แพงมา^{1*}, อุดมพันธุ์ พิษณุประเสริฐ², พงษ์ศักดิ์ ทองพunchung³
Saichon Phaengma^{1*}, Udompun Pitprasert², Pongsak Thongpunchung³

^{1,2,3} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
^{1,2,3} Educational Administration, Faculty of Education, Sisaket Rajabhat University

*Corresponding email: saipha.phae62@sskru.ac.th

Received: 14 May 2021; Revised: 5 June 2021; Accepted: 14 June 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาระดับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งในการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา และ 3) ศึกษาข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ จำนวน 452 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ และการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านหลักในการเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านหลักธรรมาภิบาล และน้อยที่สุดคือด้านหลักคุณธรรม 2) การเปรียบเทียบการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งในการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในตำแหน่ง พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านหลักคุณธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดี มีความซื่อสัตย์ ยึดมั่นในคุณธรรม มีความพอเพียง รับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่าย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม มีความโปร่งใส ยึดระเบียบกฎหมายที่ถูกต้อง เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคี เมื่อมีปัญหาควรใช้เหตุผล ในการแก้ปัญหา มีจิตสาธารณะ และปฏิบัติตัวเป็นพลเมืองดี

คำสำคัญ: การปฏิบัติตน, แบบอย่าง, ผู้บริหารสถานศึกษา

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to study the level of behavior as a good role model for school administrators 2) to compare their behavior as a good role model for school administrators classified by job position, educational background, position experience and size of educational institutes and 3) To study recommendations for how to be a good role model. The sample consisted of 452 school administrators and teachers under of Sisaket Primary Educational Service Area Office 3, by Stratified Random Sampling. Research instruments was a five-level rating scale questionnaire. Data were analyzed statistically to reveal percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and Scheffé's method.

The research findings were as follows: 1) Conducting himself as a good role model for school administrators, Overall and in each aspect at the highest level. When considering each aspect, it was found that the principles of good citizenship under the democratic way were the most average Followed by the principles of good governance. And the least is the moral aspect. 2) A comparison of how they behave a good role model. Classified by position in performance, educational background and position experience found that overall and each aspect no different. And classified by school size Found that overall The difference was statistically significant at 0.05 level. It was found that the morality aspect was significantly different at 0.05 level. 3) Suggestions on how to be a good role model for school administrators. According to opinions of the school administrators and teachers with the most frequency is school administrators should be a good role model. Be honest honesty and uphold morality and ethics. Have enough. Listen to opinions from all parties. Take into account the common interests, transparent. Stick to the right law. Provide opportunities for all sectors to take part in the development of education. Foster unity. When there is a problem, you should use reasons to solve the problem. Have a public mind and behave as a good citizen.

Keywords: Self-Performance, Role Model, School Administrators

บทนำ

ปัญหาคอร์รัปชันถือได้ว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่เกิดขึ้นในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งปัญหานี้ยังไม่มีที่ท่าว่าจะหมดไป อีกทั้งยังทวีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้นเรื่อย ๆ สำหรับประเทศไทยนั้น ปัญหาเรื่องการทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาสำคัญลำดับต้น ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก สาเหตุของปัญหาที่พบ คือ การทุจริตคอร์รัปชันเป็นประเพณีนิยมปฏิบัติที่มีมาตั้งแต่สมัยดั้งเดิมยังคงมีอิทธิพลต่อความคิดของคนในปัจจุบันอยู่ค่อนข้างมาก ฉะนั้น พฤติกรรมการปฏิบัติของข้าราชการจึงไม่สอดคล้องกับแนวความคิดของการเป็นข้าราชการสมัยใหม่ การฉ้อราษฎร์บังหลวงของข้าราชการด้วยความไม่รู้หรือด้วยความบริสุทธิ์ใจจึงยังคงปรากฏอยู่ค่อนข้างมาก นอกจากนี้ การคอร์รัปชันของข้าราชการอยู่ที่ตัวข้าราชการ ปัญหาที่เกิดจากความคิด ความไม่มีประสิทธิภาพของตัวระบบ และปัญหา

ของตัวข้าราชการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของรายได้ สวัสดิการ จริยธรรมในการทำงาน ความคาดหวังและโอกาสในชีวิตของตัวข้าราชการ การบริหารราชการแผ่นดิน เป็นสาเหตุที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งของการเกิดคอร์รัปชันในวงราชการ อันนำไปสู่การสูญเสียเงิน รายได้ของรัฐบาล ความไม่เสมอภาคในการให้บริการของข้าราชการแก่ผู้ติดต่อ ประชาชนผู้เสียภาษีไม่ได้รับบริการที่มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, 2562) ปัจจัยที่เอื้อให้เกิดพฤติกรรมทุจริตประพฤติดมิชอบในราชการ มีดังนี้คือ คนไทยไม่สามารถแยกแยะระหว่างเรื่องส่วนตัวกับเรื่องส่วนรวมออกจากกันได้อย่างชัดเจน เช่น ข้าราชการเป็นตำแหน่งที่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวได้มากกว่าอาชีพอื่น ๆ ความเชื่อกันของคนไทยยังใช้ความคิดแบบเก่า เมื่อรับราชการจึงไม่สามารถแยกแยะผลประโยชน์ตนออกจากผลประโยชน์ส่วนรวมได้ เช่น นำสิ่งของทางราชการมาใช้เพื่อประโยชน์ตน เบียดบัง ฉ้อโกง หาผลประโยชน์จากทางราชการ ความเจริญทางวัตถุทางเทคโนโลยี กับความเจริญเติบโตทางจิตใจของคนไทยไม่สมดุลกัน มนุษย์ยังอยากได้ อยากมี อยากเป็น มีความโลภ ไม่รู้จักเพียงพอ แสวงหาผลประโยชน์เพื่อตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม (ดำรงค์ ชลสุข, 2561)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดให้ความคิดเรื่องความเป็นพลเมืองดีเป็นเจตนารมณ์สำคัญของการจัดการศึกษา โลกยุคปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันกัน ส่งผลให้สังคมไทยมีปัญหา ก่อให้เกิดปัญหาทางคุณธรรม จริยธรรม สังคมขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ เกิดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด และปัญหาการใช้ความรุนแรงในสังคม เป็นต้น การพัฒนาความเป็นพลเมืองของคนไทยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อสังคมไทยในปัจจุบัน ซึ่งจะต้องอาศัยหลายสถาบันร่วมกันพัฒนา อาทิ สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการศึกษา ซึ่งกระบวนการทางการศึกษาได้รับการยอมรับว่าเป็นกระบวนการพัฒนาที่สามารถแก้ปัญหา และพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างยั่งยืน โดยมีสถานศึกษาและครูร่วมทำหน้าที่พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามที่ประเทศชาติต้องการ (กรมวิชาการ, 2544) การศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการดำรงชีวิต ทักษะความรู้ทางสังคม การเมือง และสิทธิของความเป็นพลเมืองเป็นความรู้ประการหนึ่งที่จะทำให้บุคคลเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมวิถีประชาธิปไตย โดยที่บุคคลต้องมีความรู้และเจตคติที่เหมาะสม (วันชัย ต้นศิริ, 2557)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษาทั้ง 4 อำเภอ ประกอบด้วย สถานศึกษาในอำเภอขุขันธ์ อำเภอปรังคฤ์ อำเภอไพรบึง และอำเภอภูสิงห์ ซึ่งต้องได้รับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน ประเมินโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งถือเป็นการดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้ 1) ผลคะแนนการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ในภาพรวมระดับประเทศได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 85.58 ซึ่งถือว่ามีความคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานอยู่ใน ระดับ A 2) ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 ได้คะแนน 93.58 ซึ่งถือว่ามีความคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานอยู่ในระดับ A ส่วนตัวชี้วัดที่ได้คะแนนต่ำกว่าตัวชี้วัดอื่น ๆ คือ ตัวชี้วัด การป้องกันการทุจริตได้คะแนน 85.71 คะแนน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3, 2562) สถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ซึ่งเป็นตัวชี้วัดในการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน ถือว่าเป็นสถาบันที่จัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของประเทศไทย มีการพัฒนามาโดยตลอดตามรูปแบบ

การศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งการเรียนรู้ตลอดชีวิตและวิถีการดำรงชีวิตของประชาชนเป็นสำคัญ ปัจจัยในการสร้างความเป็นพลเมืองตามกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้นประกอบด้วย หลักสูตร ครู ผู้บริหาร ผู้เรียน ครอบครัว ชุมชน ภาครัฐ เอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สื่อมวลชนและสื่อเทคโนโลยี และสถาบันสังคมอื่น ๆ โดยการศึกษาในระบบ มีระเบียบแบบแผนของหลักสูตร ที่มีวิวัฒนาการตามการเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศในแต่ละยุคสมัย (สมฤดี พลวุฒิไธทย, 2561)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ได้เห็นถึงผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ซึ่งมีผู้บริหารสถานศึกษาและสถานศึกษาอยู่ในตัวชี้วัดของการประเมิน โดยที่สถานศึกษาถือเป็นสถาบันที่บ่มเพาะความเป็นพลเมืองดีให้นักเรียน มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม ในขณะเดียวกัน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา ที่เป็นผู้ประสาวิชา ย่อมต้องมีบทบาท มีความประพฤติที่เหมาะสมต่อลูกศิษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษา เป็นบุคคลที่เป็นหัวใจหลักในการบริหารการจัดการศึกษา ต้องปฏิบัติตนในการเป็นแบบอย่างที่ดี ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอน มีหน้าที่ให้ความรู้ และอบรมสั่งสอนศิษย์ให้เป็นคนดี จึงสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 เพื่อประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการบริหารงานให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3
- 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งในการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา
- 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 3 จำนวน 196 โรงเรียน แยกเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 183 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 12 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 1 โรงเรียน ซึ่งจำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 196 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,840 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 2,036 คน

1.2 ตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 3 โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ

(Stratified Random Sampling) โดยแบ่งตามขนาดของโรงเรียน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) แยกเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 132 คน ครูผู้สอนจำนวน 320 คน รวมทั้งสิ้น 452 คน จากนั้น คำนวณหาสัดส่วนระหว่างประชากรกับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการเทียบบัญญัติไตรยางค์ และสุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนด้วยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนที่กำหนดไว้

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน 2) วุฒិการศึกษประกอบด้วยปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี 3) ประสบการณ์ในตำแหน่ง ประกอบด้วยประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี, ประสบการณ์ตั้งแต่ 5-10 ปี และประสบการณ์มากกว่า 10 ปี 4) ขนาดของสถานศึกษา ประกอบด้วยขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

2.2 ตัวแปรตาม ได้มาจากการสังเคราะห์ตัวแปรของการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา จาก ทิศนา ขมมณี (2546); มาศวรรย์ อิงแอบ (2556); สมคิด โต่งพิมาย (2558); สุสานนท์ มีแสง (2560); สุภัทสรานันท์ โพธิ์กัน (2561); พรทิพย์ เลี่ยมใจดี (2562); พรรณิภา ไชยศรี (2563); ณัฐนันท์ ศิริเจริญ (2555); สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2555) และ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (2562). ได้ตัวแปรการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา มี 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านหลักคุณธรรม ประกอบด้วย คุณธรรมสำหรับการครองตน คุณธรรมสำหรับการครองคน และคุณธรรมสำหรับการครองงาน 2) ด้านหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า 3) หลักในการเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ประกอบด้วย ด้านการระดมความคิดเห็น ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ประกอบด้วย ด้านการระดมความคิดเห็น ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ประกอบด้วย ด้านการระดมความคิดเห็น ด้านการมีส่วนร่วม ด้านการเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

3. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย หลักคุณธรรม หลักธรรมาภิบาล และหลักในการเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษเขต 3 ที่ผู้วิจัยจัดทำโดยอาศัยแนวคิดหลักสำหรับการวิจัยแล้วจึงนำไปเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านตรวจเพื่อหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) ของแบบสอบถามแต่ละข้อจากนั้นนำมาคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.988 จากนั้นทำแบบสอบถามที่ทดลองและปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ ตำแหน่งในการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษ ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โดยจำแนกเป็น 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักธรรมาภิบาล และด้านหลักในการเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิด (Open-Ended) เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามโดยดำเนินการโดยขอความอนุเคราะห์สำนักงานบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ถึงสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ที่เป็นแหล่งข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ แล้วนำหนังสือขอความร่วมมือไปประสานงานกับผู้บริหารสถานศึกษา จากนั้นผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ผ่านโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนตอบแบบสอบถามแล้วส่งคืนทางไปรษณีย์โดยผู้วิจัยได้ส่งซองที่จำหน่ายซอง ปิดผนึกเรียบร้อย พร้อมกับแบบสอบถาม และกำหนดให้ส่งแบบสอบถามคืน เมื่อได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

6.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยตำแหน่งในการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนและร้อยละ

6.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์ โดยนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6.3 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบ การปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งในการปฏิบัติงาน และ วุฒิการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้สถิติทดสอบค่าที (t-test) แบบ Independent วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบ ซึ่งจำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา โดยใช้สถิติทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test) และตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

6.4 วิเคราะห์คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษาตามประเด็นที่เสนอแนะแล้วนำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

1. การศึกษาระดับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โดยรวม

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1. ด้านหลักคุณธรรม	4.70	0.351	มากที่สุด
2. ด้านหลักธรรมาภิบาล	4.72	0.312	มากที่สุด
3. ด้านหลักในการเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	4.78	0.307	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.73	0.309	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยเรียง 3 ลำดับคือ ด้านหลักในการเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย รองลงมาคือด้านหลักธรรมาภิบาล และสุดท้ายคือด้านหลักคุณธรรม

2. ผลการเปรียบเทียบข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งในการปฏิบัติงาน และวุฒิการศึกษา แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งในการปฏิบัติงาน

รายการ	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู		t	P-Value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. หลักคุณธรรม	4.75	0.296	4.68	0.369	1.954	0.051
2. หลักธรรมาภิบาล	4.75	0.294	4.71	0.319	1.227	0.220
3. หลักในการเป็นพลเมืองดีที่ตามวิถีประชาธิปไตย	4.80	0.286	4.77	0.315	0.836	0.404
เฉลี่ย	4.76	0.277	4.72	0.320	1.430	0.153

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ตำแหน่งในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา

รายการ	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	P-Value
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. หลักคุณธรรม	4.69	0.397	4.70	0.329	-0.336	0.737
2. หลักธรรมาภิบาล	4.74	0.301	4.71	0.318	0.765	0.444
3. หลักในการเป็นพลเมืองที่ดีตามวิถีประชาธิปไตย	4.81	0.275	4.77	0.320	1.345	0.179
เฉลี่ย	4.75	0.312	4.73	0.308	0.576	0.565

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า วุฒิกการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา แสดงดังตารางที่ 4 – 5

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
1. ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม	0.216	2	0.108	0.879	0.416
	ภายในกลุ่ม	55.293	449	0.123		
	รวม	55.509	451			
2. ด้านหลักธรรมาภิบาล	ระหว่างกลุ่ม	0.111	2	0.055	0.567	0.568
	ภายในกลุ่ม	43.930	449	0.098		
	รวม	44.040	451			
3. ด้านหลักในการเป็นพลเมืองที่ดีตามวิถีประชาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม	0.078	2	0.039	0.413	0.662
	ภายในกลุ่ม	42.440	449	0.095		
	รวม	42.518	451			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.111	2	0.055	0.579	0.561
	ภายในกลุ่ม	42.886	449	0.096		
	รวม	42.997	451			

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง พบว่าโดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบข้อมูล เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-Value
1. ด้านหลักคุณธรรม	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	1.032 54.478 55.509	2 449 451	0.516 0.121	4.252	0.015*
2. ด้านหลักธรรมาภิบาล	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	0.519 43.522 44.040	2 449 451	0.259 0.097	2.675	0.070
3. ด้านหลักในการเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	0.516 42.002 42.518	2 449 451	0.258 0.094	2.756	0.065
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม ภายในกลุ่ม รวม	0.667 42.330 42.997	2 449 451	0.333 0.094	3.535	0.030*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านหลักคุณธรรม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน จึงใช้วิธีเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ่ ดังตารางที่ 6-7

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านภาพรวม

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	สถานศึกษาขนาดเล็ก	สถานศึกษาขนาดกลาง	สถานศึกษาขนาดใหญ่
		4.716	4.577	4.608
สถานศึกษาขนาดเล็ก	4.716	-	0.112* (0.037)	0.081 (0.716)
สถานศึกษาขนาดกลาง	4.577	-	-	-0.032 (0.956)
สถานศึกษาขนาดใหญ่	4.608	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 6 พบว่า การวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ในภาพรวม จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กกับสถานศึกษาขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ด้านหลักคุณธรรม

ขนาดของสถานศึกษา	$\bar{X}$	สถานศึกษาขนาดเล็ก	สถานศึกษาขนาดกลาง	สถานศึกษาขนาดใหญ่
		4.716	4.577	4.608
สถานศึกษาขนาดเล็ก	4.716	-	0.139* (0.020)	0.108 (0.628)
สถานศึกษาขนาดกลาง	4.577	-	-	-0.031 (0.967)
สถานศึกษาขนาดใหญ่	4.608	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 7 พบว่า การวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ในด้านหลักคุณธรรม จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก กับสถานศึกษาขนาดกลาง มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นอกนั้นไม่แตกต่างกัน

3. สรุปข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง โดยสรุปได้ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดี มีความซื่อสัตย์สุจริตยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม ดำเนินชีวิตโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีใจหนักแน่น รับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายด้วยความเที่ยงธรรม คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก มีความโปร่งใส ยึดระเบียบกฎหมายและแนวปฏิบัติที่ถูกต้องในการบริหารงาน เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานศึกษา ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและมีความสามัคคีในการทำงาน เมื่อมีปัญหาควรใช้ปัญญา เหตุผล ความถูกต้องในการแก้ปัญหา ไม่ใช้อารมณ์ ยึดถือความถูกต้อง มีจิตสาธารณะ ให้ความร่วมมือด้วยความเต็มใจ และปฏิบัติตัวเป็นพลเมืองที่ดี

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 มีประเด็นสำคัญที่อภิปราย ดังนี้

1. การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ได้เข้าร่วมโครงการเขตสุจริต และต้องมีการประเมินความโปร่งใสทุกปี โดยที่โรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียนเป็นตัวชี้วัดในการประเมินความโปร่งใส ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำเป็นต้องปฏิบัติตนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้นำทางการศึกษา บริหารสถานศึกษาให้ได้ตามเป้าหมายที่วางไว้ บริหารงานอย่างโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริต คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก และที่สำคัญ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้นำหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม “การป้องกันการทุจริต” กำหนดให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียนทุกระดับชั้น และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีนโยบายให้สถานศึกษาประเมินตนเองเป็นโรงเรียนสี 5 พร้อมทั้งให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจึงต้องปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในด้านหลักคุณธรรม หลักธรรมาภิบาล และหลักในการเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ด้านหลักในการเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือด้านหลักธรรมาภิบาล และน้อยที่สุดคือด้านหลักคุณธรรม

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักในการเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการระแวดระวัง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการเมืองการปกครอง ด้านสังคม ด้านสามัคคีธรรม ด้านเศรษฐกิจ และ ด้านปัญญาธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประมวลรัฐ พันธุเขตต์การณ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริหารแบบประชาธิปไตยของผู้บริหาร และประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 ผลการ วิจัยพบว่าพฤติกรรมกรรมการบริหารแบบประชาธิปไตยของผู้บริหาร ด้านการให้เกียรติและเคารพซึ่งกันและกัน ด้านการประสานงาน ด้านความเชื่อมั่นในวิธีการแก้ปัญหา ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีความ

สอดคล้องกัน ในด้านภาวะธรรม กับด้านการให้เกียรติและเคารพซึ่งกันและกัน ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ด้านหลักคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธร ขวัญหลาย (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรกคือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักการมีส่วนร่วม ซึ่งมีความสอดคล้องกันในด้านหลักคุณธรรม ที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาในรายด้าน พบว่า ด้านหลักคุณธรรม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ด้านคุณธรรมสำหรับการครองตนมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด โด่งพิมาย (2558) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของครูต่อการศึกษาวินัยคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการครองตน เช่นเดียวกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุลานนท์ มีแสง (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านครองตน เช่นเดียวกัน

2. การเปรียบเทียบการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งในการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในตำแหน่ง และขนาดของสถานศึกษา ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามตำแหน่งในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวม พบว่า ตำแหน่งในการปฏิบัติ งานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวรีย์ แสงจันทร์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรณิภา ไชยศรี (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพที่ต่างกันโดยรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 การเปรียบเทียบการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยภาพรวม พบว่า วุฒิการศึกษาที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ มาววรย์ อิงแอบ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาที่เป็นจริงตามทัศนะของครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 การเปรียบเทียบการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ มานะชัย สุริยัน (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอ ชาติพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ผลจากการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบ ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานพบว่า โดยรวมไม่ แตกต่างกัน

2.4 การเปรียบเทียบการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าโดย ภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุสานนท์ มีแสงว (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง พฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับพฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3 จำแนกตามขนาด ของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ ในการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ในด้านหลักคุณธรรมนั้น ผู้บริหาร สถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม อาจจะเข้ารับการอบรมพัฒนาตนเองในด้านคุณธรรม การจัดการกิจกรรมเกี่ยวกับคุณธรรมในสถานศึกษา เช่น โครงการโรงเรียนศีล 5 โรงเรียนสุจริต โรงเรียน เศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น ในด้านหลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารควรมีคุณสมบัติในด้านหลักธรรมาภิบาล ครบทั้ง 6 ด้าน โดยเฉพาะในด้านหลักความโปร่งใส เพราะเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผู้บริหาร สถานศึกษาควรตระหนักเสมอว่า ต้องเป็นผู้ที่มีความสุจริต ชี้แจงได้ทุกสถานการณ์ เปิดเผยข้อมูลต่อ หน่วยงาน และชุมชนได้ และหลักในการเป็นพลเมืองดีตามวิถีประชาธิปไตย ควรมีความรู้ ความสามารถ ในเรื่องระเบียบกฎหมาย มีความแม่นยำ และนำไปใช้ให้เป็น ตรงตามปัญหาที่จะต้องแก้ไข ผู้บริหาร สถานศึกษาก็จะเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ครูผู้สอน ตลอดจนผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด โด่งพิมาย (2558) ผลการวิจัยในด้านข้อเสนอแนะคือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ต้องมีความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบ ของทางราชการ ต้องใฝ่รู้ ใฝ่เรียนอยู่เสมอเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการใหม่ๆ เพื่อใช้ในการบริหารงาน ผู้บริหาร ต้องมีความยุติธรรมให้ความเสมอภาคแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และต้องหลีกเลี่ยงอบายมุข รู้จักวางแผนในการ ใช้จ่าย เป็นคนมัธยัสถ์ น้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ในด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีสติ ควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี ให้กำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ปฏิบัติงานให้เต็มที่ มุ่งมั่นทำงานในหน้าที่ให้สำเร็จ
2. ในด้านหลักธรรมาภิบาล ผู้บริหารสถานศึกษา ควรยึดระเบียบ ข้อบังคับ ของสถานศึกษา เป็นหลัก รับผิดชอบต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะด้วยความเป็นธรรม จัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อการเผยแพร่ให้ชุมชนทราบ ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครอง หรือวิทยากรท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ควรให้มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงานธุรการ เพื่อให้เกิดความสะดวก ประหยัดและคุ้มค่า
3. ในด้านหลักหลักในการเป็นพลเมืองที่ดีตามวิถีประชาธิปไตย ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประสานงาน โดยยึดถือประโยชน์ของส่วนรวม เสียสละความสุขส่วนตัว ควรใช้เหตุผล และสติปัญญา ในการตัดสินใจ เปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็น อดทนต่อความขัดแย้งต่าง ๆ ควรยอมรับในเหตุผลที่ดีกว่า มีความมีเกียรติและเก็บออม

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาทำการวิจัยในด้านหลักคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งในด้านคุณธรรม สำหรับการครองตน คุณธรรมสำหรับการครองคน และคุณธรรมสำหรับการครองงาน และต้องเน้นในรูปแบบของผู้บริหารสถานศึกษายุค 4.0 หรือ ผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล เนื่องจากสังคมเปลี่ยนแปลงไป ความคิดของคนก็เปลี่ยนไป
2. ควรศึกษาทำการวิจัยในด้านหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเน้นด้านหลัก ความคุ้มค่า และด้านหลักความโปร่งใส เนื่องจากว่าผลการวิจัยมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งในสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญกับประเด็นนี้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2544). *คู่มือการจัดกระบวนการเรียนรู้หน้าที่พลเมือง-ศีลธรรม ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น*. โรงพิมพ์การศาสนา.
- ดำรงค์ ชลสุข. (2561). หลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษา การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม. *วารสารสำนักงาน ป.ป.ช. สัจจิต*. 18(68). 21-22.
- ประมวลรัฐ พันธเขตต์การณ. (2557). *การศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]*. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- พรณิภา ไชยศรี. (2563). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มาธวรย์ อิงแอบ. (2556). *พฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]*. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- มานะชัย สุริยนต์. (2554). *คุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอธาตุพนม*

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยนครพนม.
- วันชัย ต้นศิริ. (2557). ศาสตร์การสอนความเป็นนักประชาธิปไตย. สถาบันนโยบายศึกษา.
- ศศิธร ขวัญหลาย. (2561). การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมคิด โด่งพิมาย. (2558). พฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 7 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- สมฤดี พลวุฒิไธทย. (2561). การพัฒนาการบริหารระบบการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมืองดีฯ. วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร. 9(1). 267.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. (2562). แผนปฏิบัติการโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. ม.ป.ท.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2562). หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม “การป้องกันการทุจริต”. ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด สาขา 4.
- สุลานนท์ มีแสงวง. (2560). พฤติกรรมคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- เสาวรีย์ แสงจันทร์. (2562). การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- Krejcie, R. V. and Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities. Education and Psychological measurement*, 30(3). 607-610.